

Bilaga Yttranden i Ärende 2020-000683

Ladan 1

Ärendet blev återremitterat av Samhällsbyggnadsnämndens Presidie 2020-10-05. Presidiet önskade att sakägare skulle höras i ärendet och att ärendet skulle utredas vidare av handläggare.

Sökandens yttrande på kommunikering

Yttrandet inkom 2020-10-09. Yttrandet är på 14 sidor och bifogas i sin helhet.

Yttranden sakägare

Från Ladan 5 och Logen 1 har 2020-10-19 inkommit yttrandet "Vi upprepar vad vi sagt tidigare. Det finns oro för brandsfara, säkerhet av våra 17 hyresgäster. Anläggningen ligger väldigt nära vår fastighet. Yrkar på avslag."

Yttranden remissinstans

Miljöskyddsnämnden (inkom 2020-10-13) har inget att erinra mot att bygglov beviljas.

Trafikverket (inkom 2020-10-14) har granskat remisshandlingarna och meddelade att de inte har något att erinra mot att ärendet provas positivt.

Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund (inkom 2020-10-26) har inget att invända mot bygglovsansökan gällande permanent bygglov.

Handläggare
Anders Dahn
anders.dahn@avrf.se
0322-616163

Samhällsbyggnadskontoret Alingsås
Er handläggare: Sophia Cohen
Er beteckning: 2020-000683

Yttrande om bygglov för fastigheten Ladan 1, FordonsGas Sverige AB.

Kommunens diarienummer: LOV 2020-000683.
Verksamheten finns på Ladan 1, Borgens gata 1.

Räddningstjänsten har tagit emot en begäran om granskning av en bygglovsansökan för rubricerad verksamhet.

Underlag vid granskning har varit:

- Bygglovs ansökan, daterad 2020-09-01
- Telefonsamtal med Sophia Cohen från Bygglovshandläggare.

Bedömning

Räddningstjänsten har inget att invända på bygglovs ansökan gällande permanent bygglov.

Med vänlig hälsning
Anders Dahn
Tillsynsförbörare

Kvalitetsgranskad av
Johan Lindström
Samhällsskyddchef

Datum: 2020-10-09
Handläggare: Sophia Cohen
Direktnr:
Diarienummer: LOV 2020-000683

YTTRANDE

Ansökan avser:

Bygglov ombyggnad av tankstation	
Fastighet: LADAN 1 (BORGENS GATA 1)	Sökande: FORDONSGAS SVERIGE AB
Adress: ANDERS PERSONSGATAN 14	Postadress: 41664 GÖTEBORG

- ☐ Jag har inget att invända mot föreslagen åtgärd
- ☒ Andra synpunkter (skriv nedan eller bifoga skrivelse)

Vi upprepar vad vi sagt tidigare: det finns stora faror för brandfara, säkerhet av våra flyreskåp. Allt ligger väldigt nära vår fast. Yrkan på tillslag.

Beteckning på min fastighet: Ladan 5, Logen 1	
Ort och datum:	
Namnteckning:	
Namnfullständigt:	
Postadress:	
Telefon:	Fax:

Personuppgifterna kommer att behandlas enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
<https://www.alingsas.se/gdpr>

Datum: 2020-10-09
Handläggare: Sophia Cohen
Direktnr:
Diarienummer: LOV 2020-000683

YTTRANDE

Ansökan avser:

Bygglov ombyggnad av tankstation	
Fastighet: LADAN 1 (BORGENS GATA 1)	Sökande: FORDONSGAS SVERIGE AB
Adress: ANDERS PERSONSGATAN 14	Postadress: 41664 GÖTEBORG

☐ Jag har inget att invända mot föreslagen åtgärd☒ Andra synpunkter (skriv nedan eller bifoga skrivelse)

Vi upprepar vad vi sagt tidigare: det finns oro för brandfara, säkerhet av våra flyreskåp. Adressen ligger väldigt nära vår fast. Yrkan på tillslag.

Beteckning på min fastighet: Ladan 5, Logen 1	
Ort och datum	
Namnteckning	
Namnfortvillande	
Postadress:	

Telefon:	E-post:
----------	---------

Personuppgifterna kommer att behandlas enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
<https://www.alingsas.se/gdpr>

Datum: 2020-10-09
Handläggare: Sophia Cohen
Direktnr:
Diarienummer: LOV 2020-000683

Euromaster AB

Box 1134
432 15 VARBERG

YTTRANDE

Ansökan avser:

Bygglov ombyggnad av tankstation	
Fastighet: LADAN 1 (BORGENS GATA 1)	Sökande: FORDONSGAS SVERIGE AB
Adress: ANDERS PERSONSGATAN 14	Postadress: 41664 GÖTEBORG

- ☒ Jag har inget att invända mot föreslagen åtgärd
- ☐ Andra synpunkter (skriv nedan eller bifoga skrivelse)

Beteckning på min fastighet: Brandstationen 3
Ort och datum: <i>Varberg 2020-10-15</i>
Namn och teckning: <i>[Signature]</i>
Namn och teckning: Euromaster AB
Postadress: Box 1134, 432 15, VARBERG
Telefon: _____
E-post: _____

EUROMASTER AB

Personuppgifterna kommer att behandlas enligt dataskyddsförordningen (GDPR).
<https://www.alingsas.se/gdpr>

VB: Trafikverkets yttrande gällande bygglov för befintlig fordonsgasstation på fastighet Ladan 1 i Alingsås kommun.
Dnr: LOV 2020...

Samhällsbyggnadsnämnden - SBK

to 2020-10-15 07:47

Till: Bygglov - SBK <bygglov@alingsas.se>;

Med vänlig hälsning,

Administratör
Samhällsbyggnadskontoret
Alingsås kommun

Från: simon.rasmussen@trafikverket.se <simon.rasmussen@trafikverket.se>

Skickat: den 14 oktober 2020 15:29

Till: Samhällsbyggnadsnämnden - SBK

Ämne: Trafikverkets yttrande gällande bygglov för befintlig fordonsgasstation på fastighet Ladan 1 i Alingsås kommun. Dnr: LOV 2020...

Hej!

Här kommer svar på begäran om yttrande gällande bygglov för befintlig fordonsgasstation på fastighet Ladan 1 i Alingsås kommun. Dnr: LOV 2020-000683, TRV 2020/110413.

Trafikverket har granskat remisshandlingarna och har inget att erinra mot att ärendet prövas positivt.

Vänliga hälsningar

Trafikverket

Handläggare:

Rasmussen Simon, PLväsa
simon.rasmussen@trafikverket.se

Trafikverket

<http://www.trafikverket.se>

Startsida - Trafikverket

www.trafikverket.se

Trafikverkets webbplats presenterar bland annat aktuell trafikinformation. Trafikverket ansvarar för långsiktig planering av transportsystemet för vägtrafik, järnvägstrafik, sjöfart och luftfart.

Telefon: 0771-921 921
trafikverket@trafikverket.se

Datum: 2020-10-13
Diarie nr: 2020-2484
Beteckning: Ladan 1
Handläggare: Johanna Karlsson
Direktnr: 0322-61 60 93
Epost: Johanna.Karlsson@alingsas.se

Samhällsbyggnadsnämnden
samhallsbyggnad@alingsas.se

Yttrande över ansökt bygglov för fordonskaststation, fastigheten Ladan 1

SBN Dnr: LOV 2020-000863

Ärendebeskrivning

Byggherre, FordonsGasSverige AB, organisationsnummer 64 Göteborg, har till Samhällsbyggnadsnämnden lämnat in ansökan om permanent bygglov för en fordonskaststation på fastigheten Ladan 1. Anläggningen har idag tillfälligt bygglov.

Yttrande

Miljöskyddsnämnden har inget att erinra mot att bygglov beviljas.

För Miljöskyddsnämnden

Johanna Karlsson
Miljöskyddsinspektör

Kopia till: Delegationsbeslutspärmen

Alingsås kommun, samhällsbyggnad
441 81 Alingsås
Att. Sophia Cohen

Endast via epost till:
samhallsbyggnad@alingsas.se

Yttrande, Diarienummer: LOV 2020-000683

Ansökan om bygglov för befintlig gastankstation

Härmed inkommer FordonsGas Sverige AB, org.nr. , ("FordonsGas") med yttrande i ovan ärende, inför Samhällsbyggnadsnämndens sammanträde den 19 oktober 2020, rörande fråga om ansökt bygglov för gastankstation på fastigheten Alingsås Ladan 1 ("Bygglovet").

1 FordonsGas inställning

1.1 Bygglov ska beviljas

Gastankstationen överensstämmer med detaljplanen och Bygglovet ska därför beviljas.

I andra hand utgör Bygglovet en mindre avvikelse från gällande detaljplan som är förenlig med detaljplanens syfte. Bygglovet ska därför beviljas.

I tredje hand utgör Bygglovet en åtgärd som innebär en sådan annan användning av mark som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen. Bygglovet ska därför beviljas.

1.2 Samhällsbyggnadskontorets bedömning av ärendet

Samhällsbyggnadskontoret har i sin bedömning av ärendet (daterat 2020-09-29), Bilaga 1, angivit att "[D]etaljplanens markanvändning småindustri av sådan beskaffenhet som icke medföra brandfara innebär att detaljplanen inte medger ett permanent bygglov för den ansökta åtgärden." Vidare anges: "Utgångsläget och åtgärden överensstämmer inte med detaljplanens syfte och kan därför inte beviljas enligt 9 kapitlet 30 § Plan- och bygglagen (2010:900). Det är inte heller möjligt att bevilja åtgärden med stöd av PBL (2010:900) 9 kapitlet 31 § 2 p. eller PBL (2010:900) 9 kapitlet 31 c §." Det framgår inte uttryckligen huruvida Samhällsbyggnadskontoret anser att den sökta åtgärden överensstämmer med detaljplanen eller inte. Det saknas även utveckling om varför gastankstationen inte överensstämmer med detaljplanens syfte eller varför Bygglov inte kan meddelas av andra skäl.

FordonsGas är angeläget om att Bygglovet provas på ett bra sätt. Därför redogör FordonsGas för skälen till att bevilja Bygglovet, inklusive, bland annat, varför Bygglovet är förenlig med detaljplanens syfte.

2 Bakgrund

2.1 Om FordonsGas

FordonsGas bildades 1998 och är sedan 1 december 2014 en del av Air Liquide Group. Idag erbjuder FordonsGas Västsveriges mest heltäckande nät med gastankstationer, med över 40 energistationer (eller som det också kallas; gastankstationer) för komprimerad gas, tre stationer för flytande gas och flertalet bussdepåer för kollektivtrafiken.

Affärsidén är enkel: att driva och utveckla gastankstationer. Energi kan inte försvinna – bara omvandlas. Detsamma gäller faktiskt för biogasen (som också kan kallas fordonsgas när det används som drivmedel). Genom att omvandla energin från matavfall och andra restprodukter skapas ett kraftfullt drivmedel som är närproducerat, långsiktigt hållbart och gör gott genom hela sin livscykel. Ju fler som väljer gasenergi till sina resor och transporter, desto mindre koldioxidutsläpp och bättre luftkvalitet – men också desto fler gröna jobb och bättre grön ekonomi. Därför menar FordonsGas att biogasen är framtidens cirkulära energi och FordonsGas jobbar hårt för att erbjuda den som drivmedel i sina energistationer.

2.2 Om gastankstationen i Alingsås

FordonsGas driver idag en gastankstation på Borgens gata 1 i Alingsås, precis intill vägen E 20. Gastankstationen etablerades 2005 och har alltsedan dess betjänat Alingsås med omnejd med förnybart och Svanen-märkt bränsle.

Gastankstationen är den enda fordonsgastankstationen i hela Alingsås kommun. De närmaste fordonsgasstationerna är belägna i Lerum, 21 km sydväst och Vårgårda, 28 km nordost.

FordonsGas uppskattar att en eventuell omlokalisering av gastankstationen hade blivit för kostsam jämfört med de intäkter som en gastankstation i Alingsås väntas inbringa. Om gastankstationen inte beviljas Bygglovet blir effekten att den tvingas läggas ned och Alingsås kommun skulle gå miste om den gröna biogasen.

Gastankstationen är sametablerad med den obemannade bensinstationen ST 1, som erbjuder bensin, diesel och E85 (etanol). FordonsGas erbjuder således ett miljövänligt komplement till de vanliga drivmedlen som säljs av ST 1, i samma anläggning som tillhandahåller de övriga drivmedlen. Bensinstationen har ett permanent bygglov och drivmedel kommer följaktligen att säljas på platsen oavsett huruvida FordonsGas

beviljas eller nekas Bygglov. I praktiken är skillnaden således huruvida det miljövänliga alternativet fordonsgas fortsatt kommer att erbjudas i Alingsås eller inte.

Gastankstationen består av tre olika huvudsakliga delar. Den första delen är en tankdispenser, dvs. där man tankar gasen i fordonet. Dispensern är belägen under taket till ST 1:s bensinstation, dvs. intill och tillsammans med bensin/diesel/E85-pumparna. Den andra delen av gastankstationen är en inhägnad uppställningsplats för två mobila behållare (s.k. gasflak) som var och en rymmer 12 780 liter. Den tredje delen av gastankstationen är en mindre prefabricerad betongbyggnad där det b.l.a. finns kompressorer, styrskep och ett gaslager som består av 12 gasflaskor á 90 liter, dvs. totalt 1 080 liter. Mellan de tre delarna löper ledningar och delarna utgör tillsammans gastankstationen.

Fastigheten Ladan 1 ("Fastigheten") – där gastankstationen ligger – omfattas av Detaljplan A 472 som vann laga kraft 1986 och som beskrivs närmare nedan.

3 Skäl

3.1 Gastankstationen överensstämmer med detaljplanen

3.1.1 Planbestämmelsen "Jm"

Fastigheten, varpå gastankstationen och bensinstationen är belägna, omfattas i detaljplanen av bestämmelsen "Jm". I detaljplanens bestämmelser, Bilaga 2, framgår följande:

Med JM betecknat område får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet som icke medför brandfara, sanitär olägenhet eller stör trevnaden.

Boverket har en planbestämmelsekatalog som tydliggör hur planbestämmelser ska skrivas. Katalogen innehåller också alla tidigare gällande planbestämmelser och dess tolkningar som fastställts av Boverket och motsvarande ansvariga myndigheter från 1949 och framåt. Katalogen används både vid upprättande av nya detaljplaner och vid tolkning av äldre planbestämmelser.¹ Numera är det Boverket som antar föreskrifter som är bindande vid utformning av detaljplaner.

Den gällande detaljplanen antogs 1986. Då ansvarig myndighet var Statens planverk och dess då gällande definition av bestämmelsen "Jm" var enligt det följande, Bilaga 3:

Med Jm betecknat område får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet att närboende ej vållas olägenheter med hänsyn till sundhet, brandsäkerhet och trevnad.

¹ <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/planbestammelser/planbestammelsekatalogen/> (besökt 2020-10-07).

Till småindustri brukar i planhänseende i allmänhet räknas sådana industrier som genom sin art inte är störande för omgivningen. Inom området kan medges bostäder för tillsyn och bevakning.²

3.1.2 Småindustriändamål

Som ovan beskrivits tillverkas, dvs. omvandlas, gas från t.ex. matavfall och andra restprodukter inom ramen för gasindustrin. Gastankstationer utgör således en naturlig och integrerad del av gasindustrin på så sätt att det är genom tankstationerna gasen säljs till konsumenter. I ovan beskrivna anvisningar för planbestämmelser förklaras också att "småindustri i planhänseende i allmänhet räknas sådana industrier som till sin art inte är störande för omgivningen". Gastanksanläggningen avger inga utsläpp, störande ljud eller annat som stör omgivningen. Mot denna bakgrund innefattar begreppet "småindustriändamål" den ansökta gastankstationen.

Härvid noteras att Alingsås kommun förefaller vara av samma uppfattning enligt följande. I ärende rörande den närliggande fastigheten Alingsås Herrgården 3 (på andra sidan av E20 från Fastigheten), där Byggnadsnämndens beslutat att lämna positivt förhandsbesked för bygglov avseende nybyggnad av bensinstation, framgår av Byggnadsnämndens sammanträdesprotokoll, bland annat följande, Bilaga 4:

Den föreslagna byggnadsplatsen berörs av detaljplan (A458), fastställd 1981-08-31. Området får användas endast för småindustriändamål av sådan beskaffenhet som för närboende inte medför brandfara, sanitär olägenhet eller stör trevnaden.

I detaljplaner före 1987 har bilserviceanläggningar (med begränsad livsmedelshandel) rymts i beteckningen småindustri.

Den ansökta åtgärden i det ärendet rörde nybyggnation av bensinstation och en ny tillhörande byggnad med bruttoarea om ca 800 m², varav ca 180 m² butiksyta, på mark som enligt gällande detaljplan omfattades av bestämmelsen "Jm", dvs. den bestämmelse som gäller på området där FordonsGas gastankstation är belägen. Om detta anses ingå i begreppet småindustriändamål och bestämmelsen "Jm", måste rimligtvis även en befintlig gastankstation, som upptar en betydligt mindre yta, också ingå i begreppet.

3.1.3 Brandfara, sanitär olägenhet eller störande av trevnaden

Den i detaljplanen angivna beskrivningen av bestämmelsen "Jm" överensstämmer inte med den 1986 gällande definitionen av bestämmelsen i enlighet med Bilaga 3 genom att den grupp som är avsedd att skyddas med avseende på *brandfara, sanitär olägenhet eller trevnad*, nämligen *närboende*, utesluts från detaljplanens bestämmelse. Frågan är av stor vikt då det inte finns några boende i närheten av Fastigheten. I första hand gör

² Boverket tillkom 1988 genom en sammanläggning av Bostadsstyrelsen och Statens planverk.

FordonsGas i detta hänseende gällande att bestämmelsen ska tolkas mot bakgrund av 1986 gällande regelverk. Då det inte finns några närboende som kan störas i avseendena brandfara, sanitär olägenhet eller störande av trevnaden, står Bygglovet i överensstämmelse med detaljplanen och ska därför beviljas.

Avseende gastankstationens eventuella brandfara, har denna bedömts av räddningstjänst och Samhällsbyggnadskontoret i relativ närtid. Bedömningen gjordes inom ramen för fråga om tidsbegränsat bygglov. Av Samhällsbyggnadsnämndens protokoll framgår följande, Bilaga 5:

Åtgärden bedöms inte störa allmänheten

Räddningstjänsten har bedömt att hanteringen uppfyller lagen om brandfarlig och explosiv vara, föreskrifter samt beslut som meddelats i anslutning till lagen.

Samhällsbyggnadskontoret gör då bedömningen att gastankstationen, som funnit på platsen sedan 2005, uppfyller de krav som finns så att ett säkert handhavande av gasen sker och då inte medför någon brandfara.

Gastankstationen har alltså, så sent som i december 2018, bedömts av räddningstjänsten som säker, varvid Samhällsbyggnadskontoret ansett att åtgärden således inte medför någon brandfara. Det är således klarlagt att gastankstationen inte medför brandfara och att den inte på denna grund kan strida mot detaljplanen och dess bestämmelse ”Jm”.

Vidare noteras att gastankstationen funnit på samma plats i 15 år utan brand eller likande tillbud, eller att något klagomål framkommit på grund av sanitära olägenheter eller klagomål om att trevnaden störs.

Om gastankstationen trots detta skulle anses kunna medföra viss brandfara, vill FordonsGas framhålla följande. Det framgår av detaljplanehandlingarna att den ursprungliga tanken har varit att flytta bensinstationen till grannfastigheten i kvarteret Slakthuset tvärs över Borgens gata. Denna fastighet omfattas i den gällande detaljplanen av bestämmelsen ”Gt” som enligt detaljplanen endast får användas för bensinförsäljning och därmed samhörigt ändamål. Vid detaljplanens antagande fanns inte fordonsgas som ett alternativt drivmedel i Sverige.³ Detaljplanen är följaktligen inte tillräckligt modern för att ge tillförlitlig vägledning och kan därmed inte heller tolkas som att det förhållande att bestämmelsen ”Gt” finns i detaljplanen på närliggande fastighet endast skulle tillåta en gastankstation där och utesluta en gastankstation på område markerat ”Jm”. Detta särskilt mot bakgrund av att positivt förhandsbesked lämnats för bensinstation inom område markerat ”Jm” beläget på bara andra sidan E20 från Fastighet sett.

³ <https://www.energigas.se/fakta-om-gas/fordonsgas-och-gasbilar/statistik-om-fordonsgas/> (besökt 2020-10-08).

Den omständigheten att en bensinstation var planerad på en grannfastighet talar ytterligare för att det särskilda skyddssyftet med "Jm", bland annat avseende brandfara, i praktiken inte gör sig gällande på platsen där bensinstationen och gastankstationen ligger idag. Det kan inte finnas något rimligt skäl till att befintlig plats skulle vara särskilt skyddsvärd avseende brandfara m.m. jämfört med grannfastigheten. Härvid noteras att Alingsås brandstation är belägen endast ett hundratal meter från Fastigheten.

Sammanfattningsvis menar FordonsGas att gastankstationen överensstämmer med detaljplanen, av skäl som redovisats i detta avsnitt. Därför ska Bygglov beviljas.

3.2 Gastankstationen är förenlig med detaljplanens syfte

3.2.1 *Bygglovet kan beviljas även om gastankstationen inte skulle anses överensstämma med detaljplanen*

Om nämnden trots ovan redogörelse skulle bedöma att gastankstationen inte överensstämmer med detaljplanen, hävdar FordonsGas att Bygglovet både kan och ska meddelas ändå. Skälen härför redovisas nedan.

Av Plan- och bygglagen (SFS 2010:900) ("PBL") 9 Kap. 31 b § framgår att bygglov fås ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan, om avvikelsen är förenlig med detaljplanens syfte och

- i) avvikelsen är liten, eller
- ii) åtgärden av begränsad omfattning och nödvändig för att området ska kunna användas eller bebyggas på ett ändamålsenligt sätt.

Att något är förenligt innebär att det kan förenas med något eller att det överensstämmer med något. Därför menar FordonsGas att det inte bara ska bedömas huruvida Bygglovet överensstämmer med detaljplanens syfte utan även huruvida Bygglovet kan förenas med detaljplanens syfte, vilket ger ett vidare tillämpningsområde jämfört med om fråga endast varit om överensstämmelse.

Detaljplanen syftar till att reglera markanvändningen på ett praktiskt, ändamålsenligt och bra sätt. Det framgår att området är präglad av sin närhet till E 20 (dåvarande E 3) och att det är avsett för olika industriändamål samt att en bensinstation ska ingå i området.

Av planbeskrivningen framgår följande, Bilaga 6. Aktören Belano Maskin AB i Kvarteret Ladan gjorde inte längre anspråk på expansionsmöjlighet i kvarteret Slakthuset men hade uttryckt önskemål om mer utrymme i kvarteret Ladan. Aktören FABS hade anmält intresse om mer utrymme i kvarteret Slakthuset. Aktören UNO-X (som bedrev bensinstation och matservering, beläget där ST 1 och gastankstationen idag

ligger) hade inte längre intresse av att flytta till kvarteret Herrgården söder om E 20 (dåvarande E 3). En flytt till kvarteret Slakthuset kunde däremot vara tänkbar.

Av planförslaget avseende kvarteret Slakthuset framgår att, om befintlig gummiverkstad i kvarteret Slakthuset flyttas, kan därigenom Slakthuset 4 regleras att inrymma två tomter, en för FABS och en för UNO-X. Av planförslaget avseende kvarteret Ladan framgår att, om UNO-X flyttas (till kvarteret Slakthuset), erhålles därmed erforderligt expansionsutrymme för Belano.

Utifrån vad som beskrivits ovan framstår det som klart att planens syfte varit att, på ett praktiskt sätt, försöka planera området så att angivna verksamheter (Belano, FABS och UNO-X) alla skulle kunna få plats och kunna utvecklas inom området. Planen liknar ett pussel, där pusselbitarna Belano, FABS och UNO-X placeras ut så att alla kan få plats och möjlighet till ändamålsenlig verksamhet inklusive önskad expansion. Det framgår inget annat skäl till varför UNO-X annars skulle anvisas till kvarteret Slakthuset, tvärs över gatan från kvarteret Ladan. Ingenstans i planen finns något som antyder ett syfte att någon verksamhet, t.ex. bensinstationen, skulle utestängas från området. Därför kan det inte rimligen anses ligga i detaljplanens syfte att utestänga bensinstationer eller stationer som erbjuder annat drivmedel. Tvärtom, UNO-X togs uttryckligen hänsyn till och beredes plats för sin verksamhet.

Anledningen till att "pusslet" inte synes helt fallit på plats tycks vara att gummiverkstaden i kvarteret Slakthuset inte avflyttade. Idag ligger däck- och fordonsserviceverkstaden (gummiverkstad) Euromaster på platsen i kvarteret Slakthuset. Således har bensinstation inte kunnat förläggas dit.

Sammanfattningsvis synes detaljplanens syfte varit att – utifrån då föreliggande förutsättningar, expansionsbehov och önskemål – reglera markanvändningen på ett praktiskt och ändamålsenligt sätt för att bereda plats till alla områdets verksamheter, inklusive plats för bensinstation.

Om gastankstationen inte skulle anses överensstämma med detaljplanen är den i vart fall klart förenlig med detaljplanens syfte, i anledning av vad som redogjorts för i detta avsnitt. Därför ska Bygglövs beviljas.

3.2.2 *Bygglövs utgör endast en liten avvikelse från detaljplanen*

Eftersom gastankstationen är förenlig med detaljplanens syfte – som beskrivits ovan – kan Bygglövs meddelas enligt PBL 9 kap. 31 b §, om avvikelsen från detaljplanen är liten.

Om en avvikelse är liten eller inte skall inte bedömas i absoluta mått. Förarbetena anger att bedömningen istället ska göras "*relativt till omständigheterna i varje enskilt fall.*" Vidare framgår att "[M]iljöns karaktär inte får förändras". Det anges också att

*"utplacering av byggnader för att tillgodose den allmänna nyttan (t. ex. transformatorer och toaletter) eller trevnaden (t. ex. kiosker och uteserveringar), bör i många fall kunna bedömas som mindre avvikelser, såvida inte läget är så känsligt att en planändring behövs."*⁴

I aktuellt fall konstateras att miljöns karaktär inte ändras på något sätt av gastankstationens vara eller inte på platsen. Miljön karakteriseras oavsett denna av bensinstationen och annan omkringliggande industri och närheten till E20.

Gastankstationen bör anses som något som tillgodoser den allmänna nyttan. Det stödjer bedömningen av att det rör sig om en liten avvikelse, enligt vad som framgår av förarbetsuttalandet ovan. Den allmänna nyttan tillgodoses genom att gastankstationen erbjuder ett miljövänligare alternativ till ordinarie drivmedel i syfte att bidra till en hållbarare framtid. Gastankstationen är som nämnts den enda i Alingsås kommun. Om den skulle tas bort innebär det att det uppstår ett hålrum i infrastrukturen för fordonsgas i Västsverige. Det blir då nästan 50 kilometer mellan gastankstationerna i Vårgårda och Lerum. Det hade i praktiken – mer eller mindre – omöjliggjort det miljövänliga alternativet fordonsgas för alla som bor och verkar i Alingsås. De som redan äger gasbilar idag skulle påverkas mycket negativt genom att de tvingas åka långa sträckor för att tanka. Vidare bedöms det som nästintill uteslutet att boende i Alingsås – som inte har gasbil idag – skulle köpa en sådan gasbil, om det inte finns tillgång till fordonsgas i Alingsås. Ansträngningarna blir för stora i förhållande till de vanliga drivmedlens – framförallt bensin och diesels – välutbyggda och konkurrensutsatta stationsinfrastruktur. Mot denna bakgrund är det tydligt att gastankstationen tjänar den allmänna nyttan. Detta i minst lika hög grad – om inte högre – jämfört med exemplen som förarbetsuttalandet ger om transformatorstationer och toaletter. Den allmänna nyttan skulle lida påtaglig skada om gastankstationen inte beviljas Bygglov och därför tvingas avvecklas från Alingsås.

FordonsGas är medvetna om att det finns andra miljövänliga drivmedel, t.ex. etanol och el, men det måste ändå vara så att varje miljövänligt alternativ måste ses som värdefullt och uppmuntras i syfte att bidra till hållbarhet inom transportområdet. Här ska Statens offentliga utredning från december 2019 – *"Mer biogas! För ett hållbart Sverige"* – uppmärksammas.⁵ Utredningen klargör biogasens stora nyttor (när biogas används som drivmedel kallas det vanligen fordonsgas). Nyttorna anses så stora att de motiverar statligt produktionsstöd för produktion av gas. Det noteras också i utredningen att det idag finns ett begränsat stationsnät för fordonsgas.

⁴ I princip motsvarande bestämmelse till PBL 9 kap. 31 b § 1p fanns tidigare i 8 kap. 11 § 6 st. i vad som nu kallas "äldre plan- och bygglagen" (SFS 1987:10) (ÄPBL). Där användes dock begreppet "mindre" användas och inte "liten". I förarbetena anges att fråga endast är om språklig ändring (jfr prop. 2009/10:170, Del 1 s. 474, även prop. 2010/11:63 s. 50 f.). Därför påverkas inte betydelsen av förarbetsuttalandena i sak. De är alltså fortsatt relevanta.

⁵ SOU 2019:63.

Ytterligare stöd i att gastanksanläggningen ska anses tillgodose den allmänna nytta och därför ska anses som en liten avvikelse finns i avgörande från Mark- och Miljööverdomstolen ("MÖD"). MÖD har i dom den 23 maj 2012, P 9357-11, "ansett att nybyggnad av serveringsbyggnad vid minigolfbana kunde tillåtas, trots att platsen enligt gällande plan utgjorde allmän plats, park eller plantering. MÖD hänvisade till förarbetena till ÄPBL (prop. 1989/90:37 s. 51 ff.) och uttalade att i många fall kunde utplacering av byggnader för att tillgodose den allmänna nyttan (t.ex. transformatorer och toaletter) eller trevnaden (t.ex. kiosker och uteserveringar) bedömas som en mindre avvikelse från planen, såvida inte läget är så känsligt att en planändring behövs."⁶ Rättsfallet stödjer bedömningen att gastankstationen ska ges permanent Bygglov. Läget kan inte sägas vara känsligt för gastankstationen vara eller inte vara. Särskilt eftersom gastankstationen funnits där i 15 år redan och bensinstationen betydligt längre. Precis på andra sidan E20 ligger även fler bensinstationer.

Det ska också tas i beaktande att detaljplanen måste tolkas med hänsyn till den stora teknikutveckling som skett sedan dess antagande 1986. Förarbetena anger att "[D]en tekniska utvecklingen och liknande omständigheter kan leda till att vissa planbestämmelser minskar i betydelse. Också detta torde kunna influera på bedömningen av hur en avvikelse skall bedömas."⁷ Om nu en bedömning görs att gastankstationen inte inryms i en strikt tolkning av bestämmelsen "Jm", särskilt avseende småindustriändamålet, måste det sålunda tas i beaktande, i frågan om huruvida det rör sig om en liten avvikelse, att gastankstationen är ett resultat av den tekniska utvecklingen och inte förutsågs när "Jm"-bestämmelsen intogs i detaljplanen. Således kan gastankstationen inte utgöra mer än en liten avvikelse från detaljplanen. Det noteras härvid att Alingsås kommun tidigare ansett att bensinstationer överensstämmer med bestämmelsen "Jm" i enlighet med ovan redovisade förhandsbesked, Bilaga 4.

Lagkommentar till bestämmelsen PBL 9 kap. 31 b § förtydligar att samhällsutvecklingen bör få genomslag på bedömningen av vad som en liten – och därmed godtagbar – avvikelse från detaljplanen. I kommentaren framgår följande:

... frågan om godtagbar avvikelse ska bedömas bl.a. mot bakgrund av att samhällsutvecklingen kan medföra ett behov av nya funktioner eller kvaliteter hos bebyggelsen, samt att den tekniska utvecklingen och liknande omständigheter kan leda till att vissa planbestämmelser minskar i betydelse (se prop. 1989/90:37 s. 54 ff.). Utrymmet för avvikelser bör i princip också vara större efter att genomförandetiden löpt ut (jfr 4 kap. 21 § PBL).⁸

⁶ PLAN- OCH BYGGLAG (2010:900) 9 kap. 31 b §, Lexino 2020-01-01 kommentar, Blomberg, Jesper och Svensson, Johan.

⁷ Prop. 1989/90:37 s. 57.

⁸ PLAN- OCH BYGGLAG (2010:900) 9 kap. 31 b §, Lexino 2020-01-01 kommentar, Blomberg, Jesper och Svensson, Johan.

Sammantaget menar FordonsGas, för det fall att gastanksstationen inte anses överensstämma med detaljplanen, att den är förenlig med detaljplanens syfte och att avvikelserna är liten. Därför ska Bygglov beviljas.

3.2.3 *Inte liten avvikelse men ändå skäl för Bygglov*

PBL 9 kap. 31 c § reglerar – likt PBL 9 kap. 31 b § – när bygglov kan ges även om inte åtgärden överensstämmer med detaljplanen. Till skillnad från PBL 9 kap. 31 b § behövs dock inte att avvikelserna är liten. Det nödvändiga enligt PBL 9 kap. 31 c § är att i) genomförandetiden gått ut, ii) förenlighet med detaljplanens syfte och iii) att åtgärden tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller allmänt intresse, eller innebär en sådan annan användning av mark eller vatten som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen.

Om gastanksstationen inte ges Bygglov på annan grund anser FordonsGas att Bygglov ska ges enligt denna bestämmelse, av de skäl som framgår nedan.

Genomförandetiden för detaljplanen har gått ut.

Förevarande bestämmelse – PBL 9 kap. 31 c § – avses bli tillämplig framför allt när fråga är om äldre och inaktuella planer. Det handlar alltså om situationer där det förflutit så lång tid sedan planens antagande att det inte *"finns skäl att tro att avvikelser från vad som bestämts planen skulle kunna undergräva förtroendet för planeringen och de demokratiska processerna."*⁹ I aktuellt fall regleras området av en 34 år gammal plan varför det är svårt att se hur förtroendet för de demokratiska processerna skulle skadas av att en gastanksstation – som sedan 15 år tillbaka redan finns – skulle tillåtas vara kvar med samma utformning och användning som idag. Bestämmelsen bör alltså kunna tillämpas på detta fall.

Som tidigare förklarats är åtgärden förenlig med detaljplanens syfte. Det som återstår att utreda blir följaktligen huruvida åtgärden tillgodoser ett angeläget gemensamt behov eller ett allmänt intresse.

I förarbetena anges följande avseende kravet om att åtgärden avser ett angeläget gemensamt behov:

Att åtgärden ska tillgodose ett angeläget gemensamt behov innebär att det ska vara väsentligt för flera människor att åtgärden kommer till stånd. Det kan bl.a. avse en åtgärd som kommer merparten av dem som bor i ett flerbostadshus till godo, t.ex. en komplementbyggnad för förvaring av cyklar eller barnvagnar, en ny tvättstuga eller ett förråd på mark som enligt detaljplanen inte får bebyggas. Att behovet ska vara

⁹ Prop 2013/14:126 s. 181.

gemensamt innebär att åtgärden inte enbart ska vara till nytta för en eller några få personer.¹⁰

När FordonsGas i samband med handläggningen av Bygglovet aviserade på sin hemsida att gastankstationen i Alingsås skulle avvecklas inkom snabbt många klagomål och önskemål om att så inte skulle ske. Detta bevisar att gastankstationen tillgodoser ett angeläget gemensamt behov. Det angelägna gemensamma behovet består i tillgång i Alingsås kommun till en viss typ av förnyelsebart drivmedel inom rimligt avstånd.

I förarbetena anges följande avseende kravet om att åtgärden avser ett angeläget gemensamt behov:

Avvikelse bör enligt regeringens mening även kunna medges för sådana åtgärder som avser att tillgodose ett allmänt intresse. Med detta avses att byggnaden eller anläggningen ska vara till nytta för samhället eller en bredare allmänhet. Likafullt ska åtgärden vara förenlig med detaljplanens övergripande syfte. Det kan t.ex. vara frågan om att medge väderskydd vid hållplatser, kiosker, toaletter, små förråd och transformatorstationer på olika allmänna platser. Motsvarande avvikelser bör även vara möjliga inom kvartersmark som används för olika offentliga verksamheter, t.ex. mark som i en detaljplan är avsedd att användas för friluftsliv, idrott, kultur, skola, hamnverksamhet eller större parkeringar.¹¹

Uppräkningen i förarbetena är endast exempel på vad som kan vara ett allmänt intresse. I praxis har anläggningar som utgör en del av det nationella mobiltelenätet ansetts som ett allmännyttigt ändamål och som ett allmänt intresse att en telemast uppförs på en plats som medger täckning av det behövande området, trots att det inte överensstämde med detaljplanen.¹²

Gastankstationen tillgodoser klart och tydligt ett allmänt intresse, vilket är behovet av tillgång till det förnyelsebara drivmedlet fordonsgas. Likt en telemast förser täckning för ett behövande område förser gastankstationen Alingsås kommun med tillgång till det miljövänliga drivmedlet fordonsgas. Alla som kör gasfordon behöver tillgång till gas, likt de som använder telefoner behöver täckning. Dessutom bidrar gastankstationen med att bidrar till att möjliggöra en hållbar livsmiljö och övergången från fossila drivmedel till fossilfria och förnyelsebara. Hållbar livsmiljö har uttryckligt stöd i PBL. Portalparagrafen PBL 1 kap. 1 § anger följande:

I denna lag finns bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande. Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala

¹⁰ Prop. 2013/14:126 s. 182.

¹¹ Prop. 2013/14:126 s. 183.

¹² Jmf t.ex. RÅ 2010 ref 62 och MÖD dom den 26 mars 2015, P 9535-14.

levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

Bestämmelserna i PBL syftar alltså till att främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och kommande generationer. Eftersom detta är syftet med bestämmelserna i lagen ska det överordnade intresset av hållbarhet ge utslag i tolkningen av samtliga bestämmelser i PBL. Detta måste tolkas till fördel för gastankstationens varande och skäl att ge Bygglov för den, som ju redan är etablerad och aktiv. Ett nekande av Bygglov får effekten att gastankstationen avvecklas och fordonsgas inte längre tillhandahålls i Alingsås. Det kan svårligen anses förenligt med PBLs överordnade syfte.

Det ska här också nämnas att 2 kap 1 § PBL ger stöd för att meddela Bygglov. Bestämmelsen lyder enligt det följande:

"Planläggning och prövningen i ärenden om lov eller förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas."

Det är redan en bensinstation på platsen och FordonsGas anläggning syftar till att erbjuda ett miljövänligare alternativ till den vanliga bensin och dieseln. Platsen är belägen precis intill den hård trafikerade E20 och Alingsås brandstation ligger mycket nära, om någon olycka mot förmodan skulle inträffa. Det finns inte heller några närboende. Mot denna bakgrund är markområdet synnerligen väl lämpat för gastankstationen, med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Gastankstationens alternativ till vanlig bensin och diesel ligger helt i linje med syftet att uppnå en hållbar livsmiljö för kommande generationer. Gastankstationen erbjuder ett miljövänligare alternativ till vanligt drivmedel från en plats som redan idag används som gastank- och bensinstation, varför gastankstationen måste anses medföra en god hushållning från allmän synpunkt. Därför ska denna markanvändning, i enlighet med 2 kap. 1 § PBL, ges företräde framför annan markanvändning.

Vidare kan gastankstationen ses som ett lämpligt komplement till bensinstationen ST 1. Gastankstationen erbjuder ett miljövänligt alternativ och det är praktiskt att samla de olika drivmedelsalternativen på samma ställe.

Mot bakgrund av de skäl som redogjorts för i detta avsnitt anser FordonsGas att Bygglov ska beviljas.

3.2.4 *Skäl att meddela Bygglov även om gastankstationen inte är förenlig med detaljplanens syfte*

FordonsGas menar att gastankstationen är förenlig med detaljplanens syfte. Om bedömningen ändå skulle bli en annan menar FordonsGas att Bygglov trots allt ska ges eftersom gastankstationen utgör ett lämpligt komplement som dessutom ligger helt i linje med de övergripande syftena med PBL. Dessa redogjordes för ovan.

Efter genomförandeperioden är det möjligt att medge bygglov även om åtgärden inte anses förenlig med detaljplanens syfte. Bygglov kan då, enligt PBL 9 kap. 31 c §, ges om åtgärden innebär en sådan annan användning av mark eller vatten som utgör ett lämpligt komplement till den användning som har bestämts i detaljplanen. Vid en strikt tolkning av detaljplanens bestämmelse "Jm" är det alltså småindustriändamål som marken där gastankstationen idag ligger ska användas för, och tvärs över gatan ska marken användas för bensinförsäljning. En gastankstation måste rimligen ses som ett alldeles utmärkt komplement till denna markanvändning. Gastankstationen erbjuder ett miljövänligt alternativ till den bensinförsäljning som oavsett ska finnas inom detaljplanens område. I förarbetena anges som lämpliga kompletteringar t.ex. *"kvartersbutik i ett område med flerbostadshus eller att ett en- eller tvåbostadshus delvis inreds som arbetslokal, t.ex. som ett litet arkitektkontor eller en frisörsalong."*¹³ Med dessa exempel i åtanke menar FordonsGas att det måste vara så att gastankstationen anses utgöra ett lämpligt komplement till den markanvändning som har bestämts i detaljplanen, dvs. småindustri och bensinförsäljning, oavsett hur tolkningen av "Jm" görs. Gastankstationen utgör också endast ett mindre komplement utan att på något sätt ta över eller tränga undan övrig markanvändning.

Göteborg den 9 oktober 2020

), för FordonsGas Sverige AB

¹³ Prop. 2013/14:126 s. 183.

Bilagor

- Bilaga 1** Samhällsbyggnadskontoret bedömning av ärendet.
- Bilaga 2** Bestämmelser, Detaljplan A 472
- Bilaga 3** Detaljplaneanvisningar, Statens planverk 1976, (N.B, se s. 33 om ”Jm”).
- Bilaga 4** Förhandsbesked bygglov, Byggnadsnämndens sammanträdesprotokoll.
- Bilaga 5** Bedömning av brandfara etc., Samhällsbyggnadsnämndens protokoll.
- Bilaga 6** Planbeskrivningen, Detaljplan A 472.